

Мр Драгана Сабовљевић
Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“, Зрењанин
dragana.sabovljevic@gmail.com

УДК 001.811

Чикаго стил библиографског цитирања

Варијанта аутор-датирање

Сажетак

Сврха овог текста је да представи други облик цитирања Чикаго стилем: Author-and-Date (аутор-датирање). Он је сажетији од претходно описаног стила Humanities, зато што се извори цитирају у самом тексту, у скраћеном облику (презиме аутора, година издања и стране), док се потпуни извор наводи у библиографији или литератури на крају текста. Овај облик цитирања користи се и у природним и у друштвеним наукама.

Кључне речи:

Чикаго стил, аутор-датирање, цитирање, библиографска јединица, напомена, библиографија

Чикаго стил (Chicago Style) библиографског цитирања користи се у научним радовима из историје и других хуманистичких наука. *Приручник Чикаго стила* (*The Chicago Manual of Style*, у даљем тексту *CMS*)¹ представља упутство за коришћење овог стила. Овом приликом биће представљен други облик цитирања: Author-and-Date (аутор-датирање). Сажетији од претходно описаног Humanities, користи се и у природним и у друштвеним наукама. Овим обликом цитирања извори се наводе у самом тексту, у округлим заградама, и то: презиме аутора, година објављивања публикације и стране, те му отуда и потиче име: аутор-датирање. Напомена се увек наводи на крају цитата, тј. иза наводника, или парафразе, у округлим заградама. Проширени опис извора наводи се на крају текста, у библиографији или списку коришћене литературе и у њему се увек дају сви доступни подаци о публикацији. Многи издавачи, редакције часописа и аутори, радије користе овај облик цитирања зато што га сматрају једноставнијим и економичнијим када је у питању простор и дужина рада, а тиме је и припрема за штампу једноставнија и јефтинија.

У овом раду, исти примери који су у претходним текстовима о Чикаго стилу библиографског цитирања наведени обликом Humanities, биће трансформисани у облик Author-and-Date. Ово је учињено намерно, ради лакшег праћења разлика у цитирању.

Примери навођења извора:
навођење књиге:

1 аутор:

напомена (надаље се неће посебно издвајати никаквом ознаком, зато што чини саставни део текста и наводи се одмах иза цитираног одломка обележеног на-

водницима или парафразе чији извор аутор жели да наведе): (Презиме година²)

(Радичевић 1991).

библиографија (у даљем текст у Б): редни број. Презиме, име аутора. Година. *Наслов књиге*. Место издања: Издавач.

1. Радичевић, Бранко В. 1991. *Приче о живошњима*. Београд: Српска књижевна задруга.

2 аутора:

(Презиме и Презиме аутора година).³

(Стокић Симончић и Вучковић 2007).

Б: редни број. Презиме, име и име и презиме аутора. Година. *Наслов књиге*. Место издања: Издавач.⁴

2. Стокић Симончић, Гордана и Жељко Вучковић. 2007. *Управљање библиотечкама у добу знања*. Источно Сарајево: Градска библиотека.

4 или више аутора:

(Презиме и др. година, том⁵).

(Бабик и др. 1981, том 4).

Б: редни број. Презиме, иницијал имена, иницијал имена и презиме, иницијал имена и презиме, иницијал имена и презиме аутора. Година. *Наслов књиге*. Место издања: Издавач.

3. Бабик, Б, В. Мошин, С. Николовска, З. Расолко-ска-Николовска, Л. Славева и Р. Угринова-Скаловска. 1981. *Сјоменици на средњовековнаша и поноваша исто-*

¹ The Chicago Manual of Style, <http://www.chicagomanualofstyle.org/index.html> (преузето 27. 9. 2008). И: University of Chicago Press, *The Chicago Manual of Style: fourteenth edition* (Chicago and London: The University of Chicago Press, 1993).

² Важно је приметити да се зарез никада не ставља између презимена аутора и године објављивања публикације. По: University of Chicago Press, *The Chicago Manual of Style: fourteenth edition* (Chicago and London: The University of Chicago Press, 1993), 641.

³ Уколико се наводе три аутора, пишу се прво презиме, зарез, друго презиме и треће презиме година, стране.

⁴ Код 3 аутора додаје се и треће име и презиме, а прво и друго се одвајају зарезом.

⁵ У неким случајевима, када је дело вишетомно, веома је важно навести број тома публикације. Он се од године одваја зарезом. Ако је потребно навести и страну или стране, оне се од тома одвајају двотачком.

рија на Македонија. Том 4 Грамошии, зайиси и друја документарна граа за манастириите и црквиите на прилепска област. Уредник Владимир Мошин. Скопје, Прилеп: Институт за истражување на старословенската култура.

примарна одговорност уредника, преводиоца или приређивача, када није наведен аутор:

(презиме⁶ година).

(Tešić 2007).

Б: редни број. Презиме, име, ур., гл и одг. ур., прев., прир. Година. *Наслов књије*. Место издања: Издавач.

4. Tešić, Gojko, prir. 2007. *Citat Vinaver*. Beograd: Kulturni centar Beograda.

секундарна одговорност (уредник, преводилац или приређивач уз аутора):

(Презиме аутора година).

(Шекспир 2003).

Б: редни број. Презиме, име аутора. Година. *Наслов књије*. Уредник, Главни и одговорни уредник, Прево, Приредио Име и презиме⁷. Место издања: Издавач.

5. Шекспир, Вилијам. 2003. *Мајбеш*. Приредила и пропратне белешке написала Владислава Гордић Петковић. Прево Светислав Стефановић. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.⁸

поглавље или неки други део књије:

(Презиме аутора година, стране⁹).

(Језеркић 2006, 68-69).

Б: редни број. Презиме, име аутора. Година. „Наслов поглавља“. У *Наслов књије*, уредник Име и презиме, стране. Место издања: Издавач.

6. Језеркић, Весна. 2006. „Женски ликови у драмама Борислава Михајловића“. У *Михизова драма у евројском контексту: зборник шекспирова*. Приредио Светислав Јованов. Уредник издања Душан Јаковљев, 66-77. Ириг: Српска читаоница Ириг и Фонд „Борислав Михајловић Михиз“.

поглавље приређеног тома књије (у односу на примарне изворе):

(Презиме аутора година, страна).

(Cicero 1986, 35).

Б: редни број. Презиме, име аутора. „Наслов поглавља“. У *Наслов књије*, уредник Име и презиме. Том *Наслова књије*, уредник Име и презиме, стране. Место издавања: Издавач, година.¹⁰

7. Cicero, Quintus Tullius. 1986. "Handbook on Canvassing for the Consulship". U *Rome: Late Republic and Principate*, Urednici Walter Emil Kaegi Jr. i Peter White. Tom 2 *University of Chicago Readings in Western Civilization*, urednici John Boyer i Julius Kirshner, 33-46. Chicago: University of Chicago press. Originalno objavljeno u Evelyn S.

Shuckburg, prev., *The Letters of Cicero*, tom 1 (London: George Bell & Sons, 1908).

предговор, уводник, поговор:

(Презиме аутора предговора, уводника, поговора, итд. година, стране).

(Ušumović 2008, 152).

Б: редни број. Презиме, име. Година. Предговор, уводник, поговор у *Наслов књије*, Име и презиме аутора, стране. Место издања: Издавач.

8. Ušumović, Neven. 2008. *Pogovor u Alternativni vodič kroz Vavilon*. Srđan V. Tešin, 151-154. Zrenjanin: Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin“.

публикација без аутора:

(*Наслов публикације* година)

(*Народне лирске ђесме*, 2005)

Б: редни број. Наслов публикације. Година. Место издања: Издавач.

9. *Народне лирске ђесме*. 2005. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

електронско издање књије:

(Ако је књига доступна у више формата, требало би навести ону верзију која је коришћена у раду, али се могу навести и други формати.)

(Презиме аутора година).

(Нушић 2001)

Б: редни број. Презиме, име аутора. Година. *Наслов књије*. Место издања: Издавач. <http://adresa>. (преузето датум). Такође доступно у штампаном облику и на CD-ROM.

10. Нушић, Бранислав. 2001. *Аутобиографија*. Београд: Креативни центар. http://www.antikvarneknjige.com/elektronskeknjige/detail-item_39 (преузето 3. 9. 2008¹¹). Такође доступно у штампаном облику.

колективно ауторство:

Уколико је на месту аутора колективно тело, установа, организација, итд. напомена се увек наводи на име тог тела.

(Колективно тело година)

(IFLA 2005)

Б: редни број. Име колективног тела. Година. *Наслов публикације*. Место издања: Издавач.

11. International Federation of Library Associations and Institutions, Међународна федерација библиотечких удружења и институција. 2005. *IFLA/UNESCO смернице за развој јавних библиотеке*. Београд: Народна библиотека Србије, Библиотека града Београда.¹²

навођење часописа

рад у часопису у штампаном облику (један аутор):

(Презиме аутора година, страна).

(Živkov 2007, 84).

⁶ У напмени у заградама никада се не наводи функција уредника, преводиоца или приређивача. То ће бити истакнуто тек у библиографији.

⁷ Уколико има више лица која носе секундарну одговорност, наводе се сва.

⁸ У оваквим случајевима, по CMS-у, могу да се користе скраћенице ако је само један уредник, преводилац, приређивач, итд.

⁹ Када се као извор наводи целокупна публикација, није неопходно наводити број страна. Али, ако је извор појединачни део публикације, страна или стране се наводе обавезно.

¹⁰ Пример је преузет из текста "Chicago-Style Citation Quick Guide", *The Chicago Manual of Style Online*, <http://www.chicagomanualofstyle.org/tools.citationguide> (преузето 23. 9. 2008).

¹¹ Навођење датума преузимања зависи од издавача, правила која прописује уредништво часописа, итд, тако да постоје случајеви када тај податак није нужно навести.

¹² Уколико се догоди да постоји више библиографских јединица које се воде на истог аутора, појединачног или колективног, и да су објављене исте године, у наводу у загради се разликују словима а, б, итд, или бројем јединице у библиографији (нпр. IFLA 2005a, 2005b), или (IFLA 2005 21, 2005 32)

Б: редни број. Презиме, име. Година. „Наслов текста“. Наслов часописа година излажења, број, свеска¹³: стране.
12. Živkov, Ljubomir. 2007. „Izgubljeni raj“. *Think Tank* br. 17-18: 84-85.

рад у часопису (више аутора):
(Презиме и презиме¹⁴ година).
(Ајдачић и Стефановић 1999).

Б: редни број. Презиме, име и име и презиме. Година. „Наслов текста“. Наслов часописа година излажења, број, свеска: стране.

13. Ајдачић, Дејан и Зоран Стефановић. 1999. „Проекта Растко – Библиотека српске културе на Интернету“. *Гласник Народне библиотеке Србије* 1: 73-78.

чланак у популарном часопису:
(Презиме аутора година, број¹⁵).
(Урошевић 2009).

Б: Презиме, име аутора. Година. „Наслов текста“. Наслов часописа, датум излажења.

14. Урошевић, Предраг. 2009. „Зима авганистанског задовољства“. *Полиџикин Забавник*, 18. 9.

чланак у новинама:

Чланци из новина се могу наводити у тексту („Као што је аутор... приметио у тексту „...“ од датума „...“ уместо у напмени и обично се изостављају из библиографије или списка литературе. Ако се ипак наведу, то се чини на следећи начин:

(Презиме година).
(Radojević 2009).

Б: редни број. Презиме, име аутора. Година. „Наслов текста“. Наслов новина, датум, рубрика, издање.

15. Radojević, S. 2009. „Mračne slike iz fabrike snova“. *Blic*, 6. septembar, Kultura.

приказ или рецензија књиге у часопису:
(Презиме година, страна).
(Драгосавац 2009, 137).

Б: редни број. Презиме, име. Година. „Наслов текста“. Наслов књиге, Име и презиме аутора. Наслов часописа, датум.

16. Драгосавац, Бранка. 2009. „Сага о Драшкоцијевима“. *Сага о Драшкоцијевима*, Десанка Стаматовић. Панчевачко читалиште.

текст у on-line часопису:
(Презиме аутора година).
(Sofronijević 2007)

Б: редни број. Презиме, име аутора. Година. „Наслов текста“. Наслов часописа број, свеска (датум) <http://adresa> (преузето датум).

17. Sofronijević, Adam. 2007. „Web 2.0 i bibliotekarstvo u Srbiji: šansa za razvoj ili nepoznanica“. *Glasnik Narodne biblioteke Srbije* 1. <http://www.nb.rs/publications/publication.php?id=16571> (преузето 12. 6. 2008).

текст из базе података у full text-у:
(Име и презиме аутора, име базе података).
(Гордана Стокић, Панчевачко читалиште).

Име базе података. <http://adresa> (преузето датум).
Панчевачко читалиште. http://www.citaliste.com/casopis/pdf/citaliste_br.12.pdf (преузето 24. 6. 2008).

навођење необјављене магистарске тезе или докторске дисертације:

(Презиме година, стране).
(Dimitrijević Sabovljević 2007, 31-36).

Б: редни број. Презиме, иницијал имена. Година. „Наслов тезе или дисертације“. Магистарска теза или докторска дис., назив факултета.

18. Dimitrijević Sabovljević, D. „Automatizacija procesa popisivanja građe i formiranja elektronskog zapisa u pripremi izrade bibliografije“. 2007. Magistarska teza, Filološki fakultet.

рад изложен на стручном скупу или конференцији:
(Презиме година).
(Карун 2009).

Б: редни број. Презиме, име аутора. Година. „Наслов рада“. Рад представљен на Назив скупа или конференције, датум одржавања, у Град, Држава.

19. Карун, Бреда. 2009. „Словеначке јавне библиотеке: где смо и куда идемо“. Рад представљен на Перспективе развоја јавних библиотека у Србији, 14-16. април, у Београду, Србија.

навођење мултимедијалних докумената
музичка композиција или партитура:
(Презиме аутора година).
(Стојановић Мокрањац 2009).

Б: редни број. Презиме, име аутора. Година. „Наслов композиције“. У Наслов публикације, уредник Име и презиме, стране. Место издања: Издавач.

20. Стојановић Мокрањац, Стеван. 2009. „Ал’ је леп овај свет“. У Музичка култура 6, уредник Тамара Поповић Новаковић, 22. Београд: Завод за уџбенике.

звучни запис:
Презиме аутора година).
(Santana 2000).

Б: редни број. Презиме, име аутора. Година. Наслов записа. Име продуцентске куће, издавача – медиј.

21. Santana, Carlos. 2000. *Supernatural*. BMG Arista – CD.

видео запис:
(Наслов филма година).
(Hadersfeld 2007).

Б: редни број. Наслов филма. Година. Редитељ Име и презиме. Место издања: Издавач. Медиј.

22. Hadersfeld. 2007. Reditelj Ivan Živković. Beograd: Eye to Eye. DVD.

навођење необјављених радова
интервју:
(Презиме аутора интервјуа година).
(Арсенић 2009).

Б: редни број. Презиме, име аутора интервјуа. Година. Интервју аутора. Место, датум.

23. Арсенић, Владимир. 2009. Интервју Миљенка Јерговића. Зрењанин, 15. 5.

¹³ Наводе се само они подаци који су доступни.

¹⁴ Уколико има више од три аутора, наводи се само презиме првог и додаје се и др.

¹⁵ Уколико постоји податак.

Препорука у CMS-у је да је интервјуе најбоље цитирати у напоменама, а тек повремено их наводити у библиографији.¹⁶

документи извршних владиних органа:

Наводе се као у случајевима када се на месту аутора појављују институције, организације, удружења, итд. У случају да се документ преузима са Интернета, додаје се <http://adresa> и датум преузимања.

навођење Web сајтова:

Овде се не може наћи прецизан модел навођења, јер из искуства знамо да извори са Интернета често немају потребне податке за цитирање. Изузетак представљају електронски часописи који имају све неопходне податке. Начин њиховог навођења је описан у тексту. На сајтовима се најчешће не могу пронаћи имена аутора текстова, па чак ни наслови, нејасно је и коме припада сајт. Уколико елементи постоје, наводе се као текстови из часописа, са додатком адресе. Ако елемената за навођење нема, најчешће се наводи само адреса и датум преузимања. Постоји могућност да се имена сајтова наводе у самом тексту (нпр. На Web сајту установе....). Ако неких података ипак има, они се наводе на следећи начин:

(Име организације).

(Public Library Section).

Б: редни број. Име организације. „Наслов текста“. Име власника сајта. <http://adresa> (преузето датум).

24. Public Library Section. „The Role of Libraries in Lifelong Learning“. IFLA. <http://www.ifla.org/VII/s8/index.htm> (преузето 12. 2. 2009).

Weblog запис или коментар:

(Име и презиме, Наслов блога, коментар послат датум)

(Branislav Kovačević Cole, blog B92, komentar poslat 19. 9. 2009).

Б: редни број. Име блога. <http://adresa> (преузето датум).

Blog B92. [http://blog.b92.net/txt/12283/Čuvajte retrovizor%2C trebaće nam/](http://blog.b92.net/txt/12283/Čuvajte_retrovizor%2C_trebaće_nam/) (преузето 19. 9. 2009).

Циљ трећег текста објављеног у *Панчевачком читалишту* о Чикаго стилу библиографског цитирања био би да се опишу све могућности навођења литературе, како у напоменама или фуснотама, тако и у библиографији или списку литературе. Аутор не жели да фаворизује ниједан начин, али жели да напомене да се приликом цитирања појављују велике дилеме на који начин да се то уради. Многи заговарају навођење напомена у самом тексту из већ описаних разлога (једноставност, континуитет, олакшице при припреми текста за штампу, појефтинјење објављивања). Други, пак, сматрају да овакав начин ускраћује ауторима могућност да у фуснотама шире објасне своју намеру да неко дело цитирају или парафразирају и да податке прикажу на што потпунији и прецизнији начин. Аутори имају право да одаберу начин навођења који им је блискији, али не смеју да изгубе из вида чињеницу да издавачи, а нарочито редакције часописа, прописују стилове цитирања и од аутора очекују да поштују те формалне захтеве.

Chicago Style of citing

Author-and-Date Mode

Abstract

This text is aimed to present the other form of citation in Chicago style: Autor-and-Date. It is more concise than the Humanities form (previously described). The sources are cited in the text itself, in short form (last name of the author, the year of publication and pages). The whole source is presented in the bibliography or in the list of references in the end of the text. This form can be used in physical, natural and social sciences

Key words:

Chicago style, author-and-date, citing, bibliographic unit, note, bibliography

ЛИТЕРАТУРА

1. „Chicago-Style Citation Quick Guide“. *The Chicago Manual of Style Online*. <http://www.chicagomanualofstyle.org/tools.citationguide> (преузето 23. 9. 2008).
2. IFLA. *Style Guides and Resources*. <http://www.ifla.org/1/training/citation/citing.htm> (преузето 1. 10. 2008).
3. Long Island University. *Chicago Citation Style*. <http://www.liu.edu/cwis/cwp/library/workshop/citchi.htm> (преузето 23. 9. 2008).
4. NCSU Libraries. *Citation builder*. <http://www.lib.ncsu.edu/lobo2/citationbuilder/citationbuilder.php> (преузето 1. 10. 2008).
5. *The Chicago Manual of Style*. <http://www.chicagomanualofstyle.org/index.html> (преузето 27. 9. 2008).
6. The Ohio State University. „Chicago Manual of Style Citation Guide“. *University Libraries Guides and Tools*. <http://library.osu.edu/sites/guides/chicagogd.php> (преузето 1. 10. 2008).
7. University of California Berkeley Library. *Turabian and Chicago Styles Citations*. http://www.lib.berkeley.edu/instruction/guides/chicago-turabian_style.pdf (преузето 27. 9. 2008).
8. University of Chicago Press. *The Chicago Manual of Style: fourteenth edition*. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1993.